

AFM-strategie 2020-2022

Lees verder

01 **Samenvatting**

→ Lees verder

02 **Trends**

→ Lees verder

03 **Toezichtaanpak
en -filosofie**

→ Lees verder

04 **Financiële
dienstverlening**

→ Lees verder

05 **Kapitaalmarkten**

→ Lees verder

06 **Assetmanagement**

→ Lees verder

07 **Accountancy**

→ Lees verder

08 **Drie AFM-brede
prioriteiten**

→ Lees verder

09 **Professionele
organisatie**

→ Lees verder

01

Samenvatting

De strategie geeft aan waar de AFM zich de komende jaren op gaat richten. De AFM-strategie 2020-2022 bouwt voort op de vernieuwing en versterking van het toezicht die de afgelopen jaren is ingezet en beweegt mee met wat er in de buitenwereld gebeurt. De AFM heeft vier toezichtgebieden: financiële dienstverlening, kapitaalmarkten, assetmanagement en accountancy. Voor elk toezichtgebied is bepaald wat het belangrijkste doel is de komende jaren. Die toezichtdoelen wil de AFM bereiken door proactief, datagedreven en invloedrijk te zijn.

Financiële sector verandert

De financiële sector digitaliseert, het gebruik van data en technologie is de drijvende kracht achter innovaties. Bestaande instellingen werken vaker samen met fintech-partijen en digitalisering van financiële dienstverlening speelt een steeds belangrijker rol. De dreiging van cybercriminaliteit neemt hierdoor toe. De rente staat al enige tijd historisch laag, hierdoor blijven risico's voor de financiële sector actueel. De afgelopen jaren is er veel nieuwe, voor de financiële sector impactvolle, Europese regelgeving gekomen. Ook kan er nieuwe regelgeving voortkomen uit de initiatieven voor een Europese Kapitaalmarktenunie. Er is politieke onzekerheid, zoals brexit en de handelsspanningen tussen de VS en China. En verder moet de financiële sector in toenemende mate anticiperen op de transitie naar een duurzame economie en een duurzame samenleving. Zo kijken beleggers bijvoorbeeld verder dan de harde cijfers en hebben ze steeds meer behoefte aan informatie over de milieuprestaties van ondernemingen (net als informatie over de toekomstbestendigheid van de strategie en het verdienmodel).

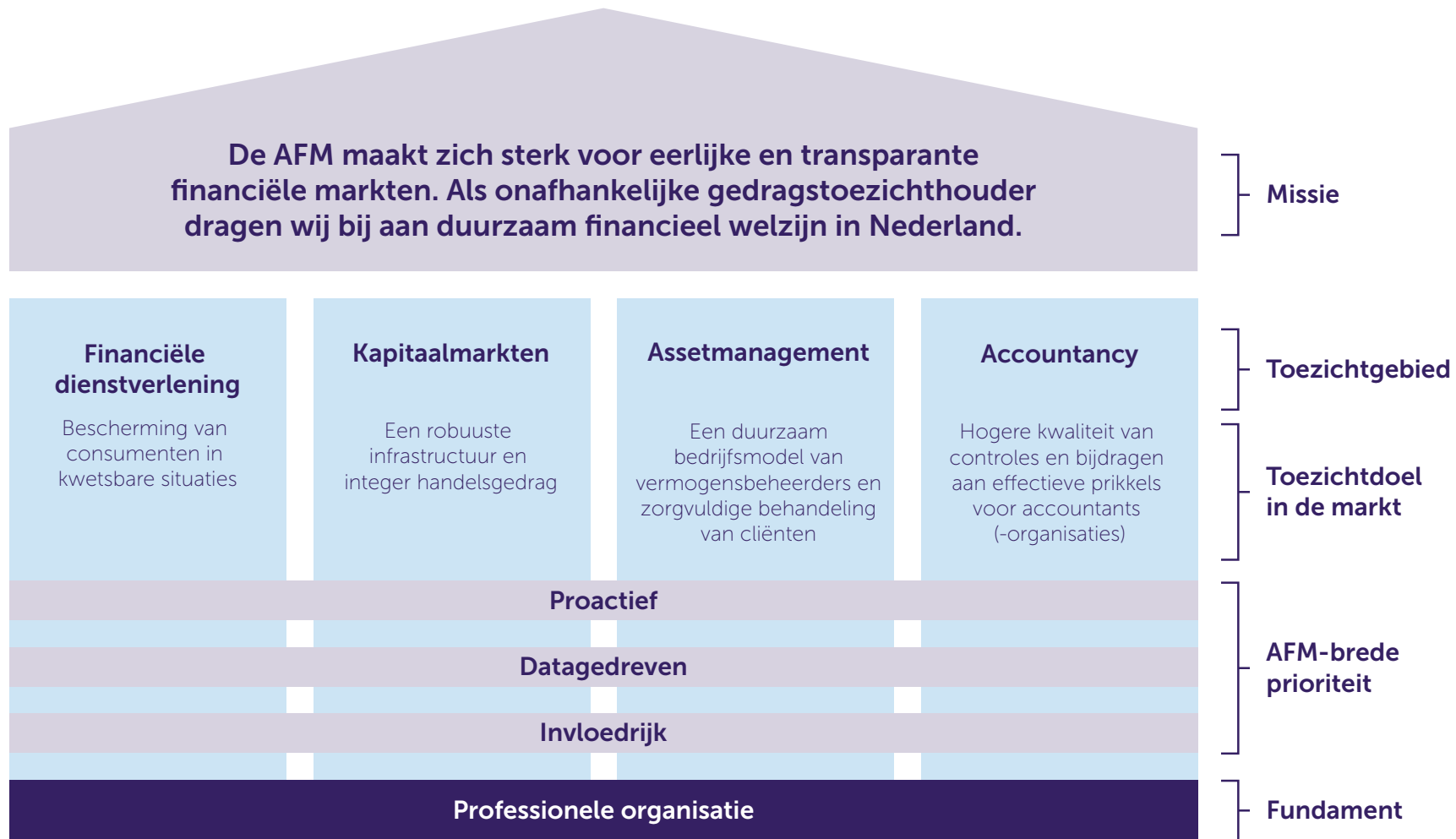
Strategie 2020-2022

Om de AFM-doelen voor 2022 te bereiken, is een herijking van de AFM-strategie nodig. De missie van de AFM verandert niet en luidt: 'De AFM maakt zich sterk voor eerlijke en transparante financiële markten. Als onafhankelijk gedragstoezichthouder dragen wij bij aan duurzaam financieel welzijn in Nederland.' De AFM-strategie 2020-2022 bouwt voort op de vernieuwing en versterking van het toezicht die de afgelopen jaren is ingezet en beweegt mee met wat er in de buitenwereld gebeurt. De strategie is samengevat in het strategiehuis op de volgende pagina.

Toelichting strategiehuis

De AFM heeft vier toezichtgebieden: financiële dienstverlening, kapitaalmarkten, assetmanagement en accountancy. Op de volgende pagina's staan in het kort de doelen per toezichtgebied. De AFM wil deze toezichtdoelen bereiken door proactief, datagedreven en invloedrijk te zijn. Dat zijn de drie AFM-brede prioriteiten. In de hoofdstukken hierna gaan we er dieper op in.

Financiële dienstverlening

In de financiële dienstverlening is de afgelopen jaren veel bereikt op het gebied van het centraal stellen van het klantbelang. Tegelijkertijd zijn er in de buitenwereld, gedreven door technologie, grote veranderingen op het gebied van dienstverlening, productaanbod en type aanbieders. De doelstelling voor de komende jaren is om consumenten binnen deze veranderende omgeving te blijven beschermen, met name in situaties waar zij kwetsbaar zijn. Zoals bij producten met grote langetermijnpact en bij dienstverlening in een digitale omgeving.

Kapitaalmarkten

Het toezicht op de kapitaalmarkten heeft de afgelopen jaren te maken gehad met ingrijpende veranderingen, zoals de invoering van omvangrijke nieuwe regelgeving (o.a. MiFID II¹) en de komst van een groot aantal partijen door brexit. Deze ontwikkelingen zorgen voor een uitbreiding van het takenpakket en een toename van het aantal partijen onder toezicht. De hoeveelheid toezichtdata neemt hierdoor toe. In het toezicht op kapitaalmarkten zijn de afgelopen jaren dan ook stappen gezet op het gebied van datagedreven toezicht. Tegen de achtergrond van een sterke uitbreiding van taken van de AFM op de kapitaalmarkt, is het doel om een robuuste handelsinfrastructuur en integer handelsgedrag te blijven waarborgen.

Assetmanagement

Assetmanagement is in Nederland van groeiend belang.

Er vindt stapsgewijs een verschuiving plaats van bankfinanciering naar meer kapitaalmarktfinanciering. Een langdurig lage rente zorgt ervoor dat vermogensbeheer een belangrijke rol kan gaan spelen in opbouw van vermogen. In het toezicht op assetmanagement heeft de AFM de afgelopen jaren de nadruk gelegd op de governance en instellingseisen; voor de komende periode streeft de AFM een duurzaam bedrijfsmodel en een zorgvuldige behandeling van cliënten door asset managers na.

Accountancy

In het toezicht op accountantsorganisaties streeft de AFM naar een duurzame borging van hoge kwaliteit van wettelijke controles. De AFM heeft de afgelopen jaren onderzoek verricht naar de kwaliteit van wettelijke controles, het stimuleren van gedrag en cultuur binnen de accountantsorganisaties en heeft de kwetsbaarheden in de sectorstructuur inzichtelijk gemaakt. De aspecten van gedrag en cultuur en structuur liggen ook de komende jaren aan de basis van het toezicht op de kwaliteit van de sector. De AFM streeft naar een hogere kwaliteit van controles en draagt bij aan de discussie over effectieve prikkels voor accountants(organisaties).

¹ MiFID: Markets in Financial Instruments Directive

AFM-brede prioriteiten

Om de toezichtdoelen te bereiken, heeft de AFM drie organisatiebrede prioriteiten gekozen die richting geven aan hoe de AFM haar missie op de lange termijn bereikt.

Proactief

Problemen bij financiële instellingen worden het meest effectief aangepakt door ze te voorkomen. De AFM onderzoekt continu nieuwe risico's en kijkt naar de grondoorzaken van potentiële problemen om proactief te kunnen optreden.

Datagedreven

In een sector en samenleving die in snel tempo digitaliseren, is voor de AFM een datagedreven werkwijze een belangrijke voorwaarde voor een proactieve toezichtaanpak. De groeiende hoeveelheid beschikbare data stelt de AFM in staat om meer risico's te zien, fijnmaziger naar de markt te kijken en interventies nog beter te onderbouwen. Hiervoor is het nodig dat de AFM de datakwaliteit borgt en haar vaardigheden op het gebied van data-analyse sterk vergroot. Ook de ICT-infrastructuur moet een sterke verdere ontwikkeling doormaken.

Invloedrijk

De AFM is reeds een belangrijke adviseur in de nationale beleidsdiscussies op essentiële toezichtonderwerpen, zoals de voorgenomen herziening van het pensioenstelsel en de discussie over de toekomst van de accountantssector. Dankzij internationaal verweven markten zijn instellingen van buiten Nederland op onze markt actief en kunnen Nederlandse consumenten diensten afnemen van buitenlandse instellingen. Ook door brexit komen nieuwe partijen onder toezicht van de AFM. Internationale samenwerking wordt daarom belangrijker om de toezichtdoelen te bereiken. De AFM stelt zich ten doel om haar internationale positie te versterken en voert haar inspanning op dat gebied op.

Professionele organisatie

De afgelopen jaren hebben we hard gewerkt aan de vernieuwing en professionalisering van ons toezicht. Die lijn zetten we de komende jaren door. Dit doen we onder andere door het beïnvloeden van de hele keten. We staan hiervoor in nauw contact met onder toezicht staande instellingen, politiek, consumentenvertegenwoordigers en andere belangenorganisaties en partijen. Daarnaast is in de interactie met instellingen zorgvuldige uitwisseling van gegevens en procesmatige voorspelbaarheid van onze processen van essentieel belang. En verder evalueren we ons eigen werk geregeld en werken we hiervoor samen met anderen, zoals bijvoorbeeld toezichthouders. Uitkomsten hiervan vormen voor ons de basis van continue verbetering van de (toezicht)processen. Al deze factoren dragen eraan bij dat we de AFM-strategie 2020-2022 succesvol kunnen uitvoeren.

We evalueren ons
eigen werk geregeld en
werken hiervoor samen
met anderen

02

Trends

Externe ontwikkelingen bepalen in hoge mate de richting van ons toezicht. De financiële sector innoveert en digitaliseert in hoog tempo, heeft te maken met veranderingen in Europese regelgeving en politieke onzekerheid. Dit hoofdstuk beschrijft de vijf belangrijkste trends voor ons toezicht, namelijk digitalisering, macro-economische ontwikkelingen, veranderingen in (Europese) regelgeving, politieke onzekerheid en de overgang naar een duurzame economie en samenleving.

- *Digitalisering van de financiële sector*
Het gebruik van data is de drijvende kracht achter innovaties in de financiële sector. Bestaande instellingen blijven dominant en werken samen met fintech-partijen. Ook de bigtechs doen hun intrede in de markt. Externe partijen, zoals softwareontwikkelaars, spelen een steeds belangrijkere rol in de financiële dienstverlening. De dreiging van cyberaanvallen is hoog, wat het belang van cybersecuritymaatregelen onderschrijft.
- *Macro-economische ontwikkelingen*
De rente staat al enige tijd op een historisch laag niveau. Hierdoor blijven risico's voor de financiële sector actueel, zoals met betrekking tot de winstgevendheid van banken en levensverzekeraars. De lage rente heeft ook andere negatieve gevolgen. Zo neemt het mogelijke risico op overkreditering toe. En kunnen mensen - in hun zoektocht naar rendement - onverantwoorde risico's gaan nemen.
- *Veranderingen in (Europese) regelgeving*
De afgelopen jaren is er veel nieuwe, voor de financiële sector impactvolle, Europese regelgeving gekomen. De komende jaren vloeien verdere veranderingen voort uit onder andere de pensioenstelselherziening en de rol die de AFM heeft bij het opstellen van herstelplannen van *central counterparties* (CCPs) en verzekeraars. Daarnaast kan regelgeving voortkomend uit het streven naar een kapitaalmarktenunie een impuls geven aan de Europese kapitaalmarkt, wat consumenten en bedrijven ten goede komt.
- *Geopolitieke ontwikkelingen*
De gevolgen van brexit blijven een bron van onzekerheid op de financiële markten. Inmiddels heeft een groot aantal partijen een vergunning aangevraagd bij de AFM waardoor zij nu onder ons doorlopend toezicht vallen. Het toezicht van de AFM is hierdoor reeds uitgebreid. Eerder geïdentificeerde risico's zoals toegang tot CCPs en Britse handelaars (*broker-dealers*) zijn grotendeels geadresseerd. Het blijft van belang alert te zijn op onverwachte risico's en mogelijke knelpunten die zich voordoen bij individuele instellingen. Buiten Europa zijn de oplaaierende handelsspanningen tussen de VS en China, alsook spanningen en risico's in *emerging markets* een bron van onzekerheid.
- *Overgang naar een duurzame economie en samenleving*
Klimaatverandering heeft in toenemende mate impact op de economie en financiële sector. De vraag naar en het aanbod van duurzame investeringen maken een sterke groei door. Zo kijken beleggers bijvoorbeeld verder dan de harde cijfers en hebben ze steeds meer behoefte aan informatie over de milieuprestaties van ondernemingen (net als informatie over de toekomstbestendigheid van de strategie en het verdienmodel).

03

Toezichtaanpak en -filosofie

De AFM wordt in de dagelijkse toezichtpraktijk geconfronteerd met verschillende dilemma's, zoals 'Hoe geven we invulling aan de verwachtingen die de maatschappij van ons heeft?' en 'Houden we vooral reactief of preventief toezicht?' Daarnaast is ons speelveld complex: er zijn veel verschillende belangen en interpretaties, en een sector die steeds verandert. Hierin moeten we laten zien dat we zorgvuldig én doortastend zijn en dat we autonoom én verbindend zijn. In onze toezichtaanpak en -filosofie leggen wij uit hoe wij werken en hoe wij keuzes maken.

Om goed toezicht te houden heeft de AFM een [toezichtaanpak](#) en een toezichtfilosofie ontwikkeld. De toezichtaanpak biedt handvatten voor de toezichthouder in de dagelijkse praktijk, en is ook bedoeld om aan de buitenwereld uit te leggen over hoe de AFM toezicht houdt.

De AFM houdt toezicht op duizenden financiële ondernemingen en op een breed scala aan producten en markten en moet dus keuzes maken en prioriteiten stellen om haar capaciteit effectief in te zetten. De AFM bepaalt haar prioriteiten door voortdurend te analyseren welke problemen in de markt de meeste risico's met zich meebrengen. In onze toezichtaanpak staat beschreven hoe deze risicogestuurde en probleemgerichte aanpak werkt. Daarnaast beschrijft het hoe het toezicht van de AFM is georganiseerd en over welke formele en informele toezichtinstrumenten de AFM beschikt.

De toezichtfilosofie biedt uitgangspunten die ons richting geven bij belangrijke dilemma's die we in ons dagelijkse werk ondervinden. Deze uitgangspunten vormen daarmee een gemeenschappelijke basis voor de uitvoering van ons toezicht. In de toezichtfilosofie worden vijf principes van goed toezicht beschreven:

1. We stellen risico's centraal en verhogen het niveau van de sector
2. We fungeren als toetssteen voor de sector die zelf verantwoordelijk is
3. We hanteren een langetermijnhorizon
4. We zoeken naar duurzame en marktbrede oplossingen
5. We betrekken meerdere perspectieven in ons oordeel

De AFM is een
probleemgerichte en
een risicogestuurde
toezichthouder

04

Financiële dienstverlening

Bescherming van consumenten
in kwetsbare situaties

De AFM geeft prioriteit aan de bescherming van de consument daar waar deze zich in kwetsbare situaties bevindt. Dit betekent dat de AFM in het toezicht de nadruk legt op dienstverlening en producten waarbij de complexiteit, langetermijngevolgen en financiële impact groter zijn. Ook de deskundigheid en weerbaarheid van klanten spelen hierbij een belangrijke rol, zoals de mate waarin *biases* een rol spelen in het beslissingsproces van consumenten. Grote veranderingen in de wijze waarop diensten worden verleend, zoals digitalisering, verdienen tevens extra aandacht.

Achtergrond

De bescherming van de financiële consument was het afgelopen decennium één van de kernthema's van de AFM. Er is veel vooruitgang geboekt in het toezicht op de kwaliteit van financiële dienstverlening. 'Klantbelang centraal' is leidend geworden in het toezicht en er is veel nieuwe (Europese) wet- en regelgeving uitgerold met ruime aandacht voor consumentenbescherming. Veel flitskredietaanbieders en de problematiek rond locked-up-kredieten zijn aangepakt, er is een verbod gekomen op binaire opties en de regelgeving rond Contracts for Difference (CfD's) is aangescherpt. Er zal echter altijd een spanningsveld blijven bestaan tussen de belangen van aanbieders van financiële producten en diensten en die van consumenten. Er vindt hierbij een verschuiving plaats van traditionele naar digitale bedieningsconcepten, waardoor de distributie in toenemende mate wordt geautomatiseerd en grensoverschrijdende dienstverlening wordt vergemakkelijkt. Deze snelle ontwikkelingen stellen het toezicht op de financiële dienstverlening voor grote nieuwe uitdagingen, op nationaal en internationaal niveau.

Klantbelang centraal en themagericht onderzoek

De AFM verwacht van marktpartijen dat zij hun verantwoordelijkheid nemen en in hun dienstverlening en productaanbod bewust gericht zijn op het belang van de klant. Deze verantwoordelijkheid eindigt niet bij de verkoop van het betreffende product; ook in de beheerfase wordt dit van aanbieders en intermediairs verwacht. De AFM zal daarbij themagericht toezicht houden op de financiële dienstverlening, zoals bij het toezicht op de problematiek rond aflossingsvrije hypotheek en het gebruik van inzichten in consumentengedrag in digitale keuzeomgevingen. Daarnaast is het een noodzakelijke vereiste dat de organisatie van financiële ondernemingen op orde is. Hier zal de AFM de komende jaren gerichte onderzoeken naar doen.

Focus op producten met grote langetermijneffecten

In de AFM-strategie 2020-2022 geeft de AFM er prioriteit aan dat producten en diensten met grote langetermijneffecten moeten bijdragen aan het duurzaam financieel welzijn van de consument. Producten met grote langetermijneffecten zijn producten die een grote impact hebben op de financiële gezondheid van huishoudens, zoals hypotheek en pensioen. Daarbij zijn consumenten kwetsbaar als producten complex zijn of wanneer de consument op het gebied van deskundigheid en weerbaarheid een grote achterstand heeft ten opzichte van de aanbieder. De langetermijneffecten van overkreditering in het geval van kredietproducten zijn evident; hypotheek hebben een grote impact op het huishoudbudget en bij consumptief krediet zijn betalingsachterstanden niet zelden een voorbode van afdaling in langdurige schuldproblematiek. Ook de dienstverlening rond pensioenproducten verdient bijzondere aandacht, met name als de mogelijkheden voor individuele keuzevrijheid in het pensioenstelsel worden doorgezet. De AFM zal alert en proactief inspelen op een stelselwijziging.

Heldere, klantgerichte digitale omgevingen

De AFM verwacht van marktpartijen dat verkoopkeuzeprocessen in een digitale omgeving helder en klantgericht zijn, zodat consumenten ook in een digitale omgeving goed beschermd zijn. Met digitalisering verandert op veel plekken de aard van de dienstverlening en de wijze waarop de dienstverlening plaatsvindt. Digitalisering biedt kansen maar leidt ook tot nieuwe risico's. Deze risico's zijn groter bij complexere producten en diensten. Zo heeft het gebruik van algoritmes grote impact op de rol van adviseurs, die mogelijk verdwijnen of vervangen worden door geautomatiseerde processen en gedigitaliseerde verkoopomgevingen. Bij algoritmes ligt het risico van uitsluiting bovendien op de loer. Hier kan het belang van de klant onder druk komen te staan.

Naleving instellingsvereisten

Het is van belang dat er voldoende aandacht is voor naleving van de instellingsvereisten. Dit zijn eisen aan personen en processen binnen de onder toezicht staande ondernemingen. Zorgvuldige dienstverlening vereist dat de dienstverlener zijn organisatie – de basis – op orde heeft. Door versnippering in de keten wint een gerichte aanpak van deze basisrisico's bovendien aan belang. De AFM neemt hiermee de *blind spots* weg en maakt een inhaalslag door meer toezicht te houden op instellingsgerichte eisen, zoals bijvoorbeeld het beloningsbeleid.

Toezichtconvergentie

Ten slotte internationaliseert financieel toezicht in navolging van de financiële dienstverlening. Het afgelopen decennium is met verregaande Europese harmonisering van financiële wetgeving, zoals MiFID II en de IDD², een impuls gegeven aan de Europese financiële markten. Dit heeft ook impact op het toezicht. Toezichtconvergentie op het gebied van *product governance* en (digitale) informatieverstrekking staan hoog op de agenda van de ESA's³. Van de AFM wordt tevens verwacht dat zij datagedreven inzicht heeft in de onder toezicht staande markten en de naleving van Europese (lagere) regelgeving.

Verkoopkeuzeprocessen
in een digitale omgeving
moeten helder en
klantgericht zijn

² IDD: richtlijn Verzekeringsdistributie

³ ESA: European Supervisory Authorities

05

Kapitaalmarkten

Een robuuste infrastructuur en integer handelsgedrag

Het kapitaalmarkttoezicht wordt uitgebreid naar nieuwe partijen en richt zich op een robuuste infrastructuur en integer handelsgedrag. Een langer lopende trend is daarbij de toename van automatisering van de handel, wat hogere eisen stelt aan de beheerste en integere bedrijfsvoering van marktpartijen. Op kortere termijn komen als gevolg van brexit verschillende partijen uit het VK naar Nederland. Daarnaast is de afgelopen jaren ook veel nieuwe regelgeving ingevoerd, waaronder MiFID II en EMIR⁴. Om een robuuste handelsinfrastructuur en integer handelsgedrag te kunnen blijven bewerkstelligen is een versterking van het toezicht en het benutten van data in het toezicht noodzakelijk.

⁴ EMIR: European Market Infrastructure Regulation

Betrouwbare informatie voor de markt

Voor alle soorten financiële instrumenten die onder AFM-toezicht vallen, moeten de betrokken partijen, van order tot en met afwikkeling, hun verantwoordelijkheid nemen om te zorgen dat de handel eerlijk verloopt. Transactieprijsen moeten op de juiste wijze tot stand komen en partijen moeten vertrouwen hebben in de markt. Belangrijk daarvoor is dat partijen integer handelen en zorgdragen voor de betrouwbaarheid van informatie in de markt. Door de toename van verscheidenheid aan producten die door handelsplatformen en andere marktpartijen worden verhandeld, en de toename van het aantal onder toezicht staande kapitaalmarktinstellingen, vindt een intensivering van de toezichttaken plaats. Dat leidt de komende jaren tot meer toezichtactiviteiten om niet integer handelsgedrag zoals marktmisbruik tegen te gaan. Daartoe gaan wij meer samenwerken met andere toezichthouders in onderzoeken en passen wij toezichtmethodologieën aan. Zo krijgen wij beter zicht op risico's en ontwikkelingen op de belangrijkste deelmarkten, producten en instellingen en daarmee het handelsgedrag.

Belang stabiele instellingen

Het belang van stabiele instellingen neemt toe. De verantwoordelijkheid voor integer handelsgedrag, een robuuste infrastructuur en het tegengaan van marktmisbruik ligt in de eerste plaats bij instellingen zelf. De AFM verwacht dan ook dat instellingen hun bedrijfsprocessen zo inrichten dat zij hieraan bijdragen. Daaronder valt de beheersing van operationele processen, IT-systemen en cyberweerbaarheid.

Verbeteren datakwaliteit en datamanagement

Het kapitaalmarkttoezicht wordt meer datagedreven. Als gevolg van de nieuwe Europese regelgeving beschikt de AFM over grote hoeveelheden data over de transacties op de kapitaalmarkten. Met de groeiende hoeveelheid markten en partijen onder toezicht moet het datagedreven toezicht verder ontwikkeld worden. Hiervoor is het verbeteren van de datakwaliteit en het datamanagement van belang; instellingen dienen data tijdig, juist en volledig aan te leveren. Daarnaast zal de AFM de

toezichtmethodologie doorontwikkelen om risico's beter in te schatten en daarmee een kwantitatief beeld te vormen van de risico's op de belangrijkste deelmarkten, producten en instellingen. Er worden ook nieuwe toepassingen voor het toezicht ontwikkeld op basis van data, zoals monitoringsdashboards en het detecteren van marktmanipulatie.

Toezicht efficiënter maken

Het toezicht op prospectussen, meldingen en openbare biedingen wordt efficiënter ingericht en uitgevoerd. Dit wordt gerealiseerd door deze taken conform wettelijke taken af te handelen en de doorlooptijden te optimaliseren. De activiteiten worden gericht op de grootste risico's en waar mogelijk wordt ingezet op automatisering van deze taken.

Internationale samenwerking

Kapitaalmarktinstellingen opereren internationaal. Dit betekent dat toezichthouders meer moeten samenwerken en afstemmen. Beleidskeuzes die internationaal worden gemaakt hebben een nationale uitwerking (en andersom). Daarnaast stellen marktpartijen vergelijkbare vragen aan de toezichthouders in verschillende landen. Een eenduidige beantwoording scheidt duidelijkheid voor iedereen die actief is op de kapitaalmarkten. De komende jaren zullen we extra capaciteit inzetten om de invloed te vergroten in de internationale toezichtcolleges die toezicht houden op zowel de nieuwe als de handelsplatformen die over een vergunning beschikken. Ook gaan we in de internationale fora een meer bepalende rol bekleden. Onder meer door ons nog actiever bezig te houden met het beantwoorden van beleidsvraagstukken.

06

Assetmanagement

Een duurzaam bedrijfsmodel van vermogensbeheerders en zorgvuldige behandeling van cliënten

De markt voor assetmanagement is in Nederland van groeiend belang. Er vindt stapsgewijs een verschuiving plaats van bankfinanciering naar meer kapitaalmarktfinanciering. Ondanks de lage rente, strengere prudentiële regels en verminderde fiscale voordelen kiezen consumenten nog niet massaal voor assetmanagement als alternatief voor sparen om vermogen op te bouwen. Een langdurige lage rente zorgt er echter wel voor dat assetmanagement een belangrijkere rol kan gaan spelen in de opbouw van vermogen via goed advies en beheer van vermogen en een juiste balans tussen risico en diversificatie. Goedkope alternatieven als passief beleggen spelen daar een belangrijke rol in. Europese initiatieven voor de kapitaalmarktenunie versterken de rol die assetmanagement kan vervullen. De AFM verwacht van assetmanagers dat zij hun bedrijfsmodel op een verantwoorde manier invullen, met oog voor de duurzame maatschappelijke uitdagingen en het belang van cliënten.

Grip op beheerste en integere bedrijfsvoering door marktpartijen

Het landschap van assetmanagement is aan sterke verandering onderhevig en dit plaatst het toezicht voor nieuwe uitdagingen. Zo is grensoverschrijdende dienstverlening dankzij digitalisering en geharmoniseerde wet- en regelgeving sterk vergemakkelijkt en zal digitalisering de komende jaren een belangrijke rol kunnen spelen in het creëren van efficiëntie in hun processen en waarde via onder andere het gebruik van data-analyse. Asset managers maken steeds meer gebruik van ketenpartijen in administratie, risicomanagement of bewaarbedrijf, mede als gevolg van de (internationale) specialisatie van dienstverlening. Uitbesteding- en concentratierisico's worden daardoor groter. De AFM verwacht van marktpartijen dat zij in de versnipperde markt voldoende grip houden op de beheerste en integere bedrijfsvoering binnen de gehele keten.

Zorgvuldige behandeling van cliënten

De AFM streeft naar een zorgvuldige behandeling van cliënten in het professioneel assetmanagement. Risicobeheer, vermogensscheiding, beleggingsprocessen en klantprocessen moeten zijn ingericht in overeenstemming met de omvang, complexiteit en het risicoprofiel van de activiteiten. Kosten dienen in balans en transparant te zijn. Asset managers moeten een beleggingsbeleid voeren dat overeenkomt met de beloften aan de belegger. Daarbij is duurzaamheid een substantieel onderdeel geworden van de beleggingspropositie en daarmee van het risicobeheer. De AFM houdt kritisch toezicht op de steeds vaker voorkomende claim van duurzaam beleggen.

Continuïteit individuele ondernemingen én stabiliteit van de hele markt

Financiële stabiliteit in de assetmanagementmarkt is cruciaal. Door de verschuiving van bank- naar marktfinanciering is de aandacht voor financiële stabiliteit in de assetmanagementmarkt van toenemend belang. Nederlanders leunen sterk op vermogensbeheer voor de oudedagvoorziening of als vangnet voor financiële schokken. Niet alleen is de continuïteit van individuele ondernemingen een belangrijk uitgangspunt

voor de AFM, maar ook de stabiliteit van de gehele markt. Op die markt zijn assetmanagers, andere financiële instellingen en onderliggende beleggingen immers sterk verweven. De stabiliteitsvraagstukken van assetmanagement is een onderdeel van de bredere stabiliteitstaak van de AFM. De AFM richt zich in haar stabiliteitstaak ook op de stabiliteitsrisico's die voortkomen uit de kapitaalmarkt, die met brexit een stuk groter en relevanter kunnen gaan worden. Ook vallen gedragsrisico's die (in potentie) belangrijke financiële markten, grote groepen consumenten of financiële instellingen raken binnen de verantwoordelijkheid van de AFM.

Efficiënter toezicht door data

Het toezicht op de assetmanagementmarkt maakt gebruik van de kansen op het gebied van digitalisering en automatisering in het toezicht. Asset managers moeten voldoen aan een groot aantal eisen ten aanzien van de bedrijfsvoering, personen en processen. Voor veel van deze eisen geldt dat het toezicht een efficiëntieslag maakt door met behulp van data inzicht te krijgen in de naleving hiervan.

07

Accountancy

Hogere kwaliteit van controles en bijdragen aan effectieve prikkels voor accountants(organisaties)

Het toezicht op accountantsorganisaties blijft gericht op het verhogen van de kwaliteit. In Nederland, en wereldwijd, is sprake van een aanhoudend probleem met de kwaliteit van wettelijke controles. Om te bevorderen dat de sector een duurzame kwaliteitsslag realiseert blijft de AFM onderzoek doen naar de kwaliteit van wettelijke controles, en de realisatie van de kwaliteitsgerichte cultuur. Gezien recente rechterlijke uitspraken is een effectieve wettelijke handhavingsmogelijkheid richting accountantsorganisaties voor tekortkomingen in individuele controles een belangrijk punt voor de AFM.

Doorontwikkelen toezichtaanpak

De AFM richt haar toezicht op het beïnvloeden van de rol van auditcomités en herijkt de aanpak voor dossieronderzoeken. De AFM is van mening dat auditcomités een grotere rol moeten spelen bij het verbeteren van kwaliteit, specifiek door hun invloed te gebruiken bij de selectieprocedure van accountant(organisaties) en het mitigeren van perverse prikkels in het verdienmodel van de accountant. De AFM zal zich meer richten op het beïnvloeden van auditcomités om deze rol te pakken. Indien wenselijk zal de AFM verzoeken om aanvullende wettelijke instrumenten. Daarnaast vernieuwt de AFM haar onderzoeksmethodiek continu en onderzoekt ze hoe een kortere doorlooptijd kan worden gerealiseerd en meer 'datapunten' van de kwaliteit van de wettelijke controle worden gegenereerd.

Aandacht voor structuur van de sector

De AFM neemt deel aan de discussie over een eventuele wijziging van de structuur van de accountancysector. De AFM vraagt aandacht voor mogelijke perverse prikkels in de structuur van de accountancysector die een belemmering vormen voor een duurzame borging van hoge kwaliteit van de controles. Er vindt een discussie plaats over deze prikkels en kwetsbaarheden in de structuur van de accountancysector. De AFM neemt zowel nationaal als internationaal deel aan deze discussie. In Nederland in het kader van het onderzoek van de Commissie Toekomst Accountancysector en internationaal binnen onder meer IFIAR⁵ en CEAOB.⁶

Bevorderen integrated reporting

Vernieuwingen en innovatie worden omarmd, in de sector én in het toezicht. Niet-financiële prestaties voor ondernemingen worden steeds belangrijker; ondernemingen dienen die op te nemen in de verslaggeving en accountants dienen in de controle daarvan aandacht te besteden. De AFM wil *integrated reporting* bevorderen, met name gericht op eerlijke en transparante duurzaamheidsverslaggeving. Daarnaast ontwikkelt de AFM datagedreven toezicht op verslaggeving verder door.

Minder prioriteit voor niet-OOB-accountantsorganisaties

De AFM gaat graag de dialoog aan met het ministerie van Financiën, brancheverenigingen en andere stakeholders om te onderzoeken hoe het toezicht op niet-OOB-accountantsorganisaties⁷ het beste kan worden georganiseerd. De AFM is van mening dat in de huidige toezichtstructuur, met rollen voor de NBA en SRA, de onafhankelijkheid en uniformiteit van het toezicht nog niet voldoende is geborgd. Tot die tijd krijgt het niet-OOB-toezicht minder prioriteit dan het OOB-toezicht. De AFM heeft beperkte capaciteit en richt zich op wat de grootste maatschappelijke impact realiseert.

Internationale samenwerking

En verder onderstreept de AFM de nut en noodzaak van internationale samenwerking. De AFM richt haar aandacht vooral op de discussie omtrent de sectorstructuur, onderzoek naar *audit quality indicators*, de beïnvloeding van standaarden en de invulling van het direct toezicht op (grensoverschrijdende) accountantsorganisaties.

⁵ IFIAR: International Forum of Independent Audit Regulators

⁶ CEAOB: Committee of European Auditing Oversight Bodies

⁷ OOB: Organisatie van Openbaar Belang

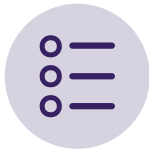
08

Drie AFM-brede prioriteiten

Om de toezichtdoelen in 2022 te bereiken, werkt de AFM met drie prioriteiten die van toepassing zijn op alle toezichtgebieden. Voor alle afdelingen geldt dat digitalisering, internationalisering en versnippering in de markt grote impact zullen hebben. De voortschrijdende digitalisering van de sector biedt kansen om met behulp van data beter zicht te krijgen op de markt en toezichtprocessen efficiënter te maken. De internationalisering van de sector maakt internationale samenwerking noodzakelijk om het uitbreidende en veranderlijke speelveld effectief te beïnvloeden. Om de doelen te kunnen bereiken, werkt de AFM daarom met de volgende drie prioriteiten: 1) een proactieve toezichtaanpak, 2) datagedreven toezicht en 3) een invloedrijke rol in zowel het nationale als het internationale speelveld.

8.1 Een proactieve toezichtaanpak

Algemeen

De AFM is ervan overtuigd dat zij effectiever toezicht houdt door problemen te voorkomen in plaats van achteraf schade te herstellen. De AFM is reeds vertrouwd met deze toezichtstijl en bouwt daarop voort. Een proactieve houding houdt in dat de AFM vooruitkijkt naar trends en ontwikkelingen in de markt en deze vertaalt naar potentiële risico's en problemen. Vervolgens pakt de AFM deze problemen op een proactieve manier aan. Dit doen wij door bewust en op basis van een heldere methodologie te kiezen op welke wijze de markt het beste kan worden beïnvloed om te voorkomen dat de problemen zich manifesteren. De methodologie maakt inzichtelijk hoe de AFM belangrijke risico's tijdig identificeert, begrijpt, prioriteert en aanpakt. De AFM spreekt daarbij heldere verwachtingen uit naar de markt. Dit vergt dat de AFM keuzes maakt over welke problemen het meest prangend zijn, wat zij graag in de markt wil zien en dat ook problemen aan de rand van het mandaat kritisch worden geëvalueerd, om er zeker van te zijn dat deze door de AFM, of door anderen, adequaat worden opgelost. Ook gaat de AFM actief het gesprek aan met de sector over ontwikkelingen in de markt, de maatschappij of op het gebied van regelgeving en toezicht.

Vooruit kijken

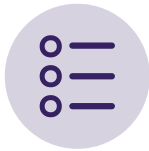
De AFM brengt trends en ontwikkelingen in de markt in kaart en vertaalt deze naar risico's en problemen voor het toezicht. Als proactieve toezichthouder is de AFM op de hoogte van de nieuwste producten, spelers, businessmodellen en de risico's die zij meebrengen. Het is van belang dat de AFM continu de markt monitort en ontwikkelingen doorgrondt en haar observaties deelt met stakeholders. Marktbeelden vormen hierin een belangrijk instrument en vormen een referentiepunt waartegen ontwikkelingen kunnen worden afgezet. In de methodologie geeft de AFM gestructureerd invulling aan risico's ten aanzien van producten, distributiekanaalen, instellingen en markten. Daarnaast staat de AFM in contact met de markt en externe experts en publiceert de AFM de risico's die zij het belangrijkste vindt, zodat financiële partijen op basis van deze rapportages zelf actie ondernemen om risico's te beperken en problemen te voorkomen.

Heldere verwachtingen naar de markt

Om problemen proactief op te lossen, is het van belang dat de kern van het probleem wordt aangepakt. De AFM maakt gebruik van inzichten in de gedragswetenschap en organisatiecultuur om tot de kern van het probleem te komen, deze aan te pakken en andere problemen die hieruit kunnen volgen in de toekomst te voorkomen. De AFM spreekt heldere verwachtingen uit naar de markt en legt zodoende de verantwoordelijkheid bij marktpartijen om de daarin benoemde risico's en problemen te adresseren en te voorkomen. Met het uitspreken van verwachtingen wil de AFM bevorderen dat marktpartijen zelf nadenken over een goede invulling van (wettelijke) normen en voorkomen dat zij die mechanisch en minimalistisch interpreteren.

Scherp op problemen aan de rand van ons mandaat

In het huidige complexe gedigitaliseerde en internationale speelveld ontstaan er risico's aan de randen van het mandaat van de AFM. Denk aan de invloed van partijen buiten Nederland, het ontstaan van nieuwe fintechtoepassingen die raken aan de verantwoordelijkheid van verschillende toezichthouders, maar ook aan diensten die bewust worden ontworpen om het toezicht te ontlopen. De AFM wil er zeker van zijn dat ook dit type risico's worden opgelost. De AFM werkt daarom nauw samen met andere toezichthouders om problemen adequaat te kunnen aanpakken. Daarnaast kan de AFM zich met informele instrumenten inzetten om problemen aan de rand van het mandaat op te lossen, bijvoorbeeld door bij te dragen aan discussies over nieuwe wetgeving.

Inzet formele en informele toezichtinterventies

De AFM gebruikt zowel formele als informele toezichtinterventies en weet wanneer welke interventie opportuun is. De acties van de AFM zijn gericht op het voorkomen van problemen in de financiële markt en de AFM beschikt hiervoor over een breed instrumentarium. De AFM kan op diverse manieren marktpartijen beïnvloeden, zowel op formele als op informele wijze. Voorop staat dat de AFM partijen beweegt om problemen op te lossen. Daarnaast beschikt de AFM over de kennis, expertise en ervaring om handhavend op te treden als dat nodig is. De AFM hanteert daarbij een interventiebeleid dat voorschrijft wanneer welk type interventies opportuun zijn. Het interventiebeleid sluit aan bij ontwikkelingen in de markt, zoals digitalisering en internationalisering, en wordt verder geprofessionaliseerd.

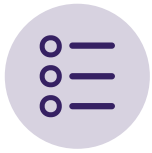
Kennis uitbouwen

Voor de uitvoering van het toezicht zijn zowel specialistische kennis en ervaring bij toezichthouders als de juiste IT-tools en systemen nodig. De AFM bouwt deze kennis de komende jaren verder op. De AFM kijkt in haar strategisch personeelsbeleid vooruit welke kennis nodig is en zorgt dat zowel bestaande als nieuw geworven toezichthouders over deze kennis beschikken. Daarnaast beschikt het toezicht over de benodigde instrumenten en systemen om datagedreven toezicht te kunnen houden.

8.2 Een datagedreven toezichthouder

Algemeen

De AFM tilt het toezicht met behulp van data naar een hoger niveau zodat risico-identificatie, prioritering en interventie zo effectief en onderbouwd mogelijk plaatsvindt. De financiële sector digitaliseert, produceert en beschikt over een grote hoeveelheid data. Deze data bieden voor de toezichthouder nieuwe inzichten in de markt en bieden de mogelijkheid op een nieuwe en effectievere manier toezicht te houden. Met behulp van data kan de AFM grotere delen van de markt monitoren en granulaair inzicht krijgen in spelers die actief zijn, producten die verkocht worden en klanten die worden bediend. Om het datagedreven toezicht te versterken volgt de AFM het volwassenheidsmodel en de *roadmap* datagedreven toezicht. Dat wil zeggen dat datagedreven toezicht steeds verder de kern van het toezichtproces wordt. Datagedreven toezicht begint met het structureel opbouwen en versterken van onze datapositie om op constante en schaalbare wijze de markt te monitoren en signalen van problemen in de markt te detecteren. Toezichttaken kunnen worden geprioriteerd door risico's kwantitatief te onderbouwen en vervolgens de beschikbare middelen in te zetten waar de maatschappelijke impact het grootst is. Tot slot kan een betere datapositie worden ingezet voor betere bewijsvoering voor misstanden en om verantwoording over de effectiviteit van de AFM te kunnen leveren. Het datagedreven toezicht zal in sterkere mate op basis van vragen uit het directe toezicht plaatsvinden, zodat het steeds meer onderdeel van het hart van het toezichtproces wordt.

Sterke datapositie opbouwen

De AFM bouwt een structureel sterke datapositie op. De AFM digitaliseert en harmoniseert de informatie die de AFM ontvangt. De AFM bepaalt welke data noodzakelijk zijn voor het toezicht en is helder naar de markt over welke data dient te worden aangeleverd en op welke wijze dat dient te gebeuren. Het aanleveren van data door instellingen is van groot belang voor de AFM en de AFM houdt hier dan ook toezicht op. De data wordt gestructureerd bewaard en is toegankelijk om in te zetten voor toezichtdoeleinden.

Met data prioriteren

Data ondersteunen het prioriteringsproces van de AFM. Op basis van data en geautomatiseerde signaleringstools kan de AFM patronen en risico's in de markt en bij instellingen beter herkennen. Dit helpt onder andere bij de prioritering en onderbouwing van toezichtrisico's. Om risico's vanuit de data te signaleren is een up-to-date toezichtmethodologie noodzakelijk. In deze methodologie staat omschreven wat de AFM de belangrijkste risico's vindt, hoe deze worden gemeten en wat grenswaarden zijn die moeten worden gesignaleerd bij toezichthouders. De AFM zal de komende jaren haar toezichtmethodologie aanpassen zodat deze meer aansluit op een datagedreven toezichtaanpak.

Met data betere bewijsvoering

Data worden ingezet voor betere bewijsvoering van onderzoek en voor verantwoording van de effectiviteit van de AFM. Data worden ingezet om onderzoeken van de AFM te ondersteunen, bewijsvoering te onderbouwen en de effectiviteit van het werk van de AFM te kunnen verantwoorden. De AFM doet onderzoek op basis van robuuste onderzoeksmethodieken die het gebruik van data centraal stellen. De AFM gaat hypothesegedreven te werk en vraagt ontbrekende data op om risico's nader te onderbouwen. Data liggen ook ten grondslag aan effectmeting van de activiteiten van de AFM, waarmee de activiteiten van de AFM worden verantwoord.

8.3 Een invloedrijke speler

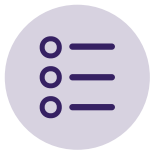
Algemeen

De AFM heeft een invloedrijke rol in zowel het nationale als het internationale speelveld. In Nederland speelt de AFM een invloedrijke rol bij de totstandkoming van nieuwe financiële wetgeving en de AFM neemt deel aan voor haar relevante beleidsdiscussies. De AFM ziet het ook als haar taak om op de hoogte te zijn van de impact van nieuw beleid op financiële partijen en deze partijen hier tijdig over te informeren. Daarnaast is Europese regelgeving van groot belang voor de Nederlandse financiële markt. De meeste nieuwe wetgeving vindt zijn oorsprong in Europa. Voor eerlijke financiële markten in Nederland is het voor de AFM daarom belangrijk om ook invloed uit te oefenen op Europese beleidsdiscussies. De AFM staat in deze discussies voor kwalitatief hoog toezicht en een consistente implementatie, overal in Europa. Bovendien neemt het gewicht van de AFM in Europa toe, onder andere door de komst van brexitpartijen naar Nederland. Er zal daardoor in toenemende mate naar de AFM worden gekeken als het gaat om kapitaalmarktregulering, maar ook als het gaat om terreinen als digitalisering en duurzaamheid, waar de AFM vooruitstrevend is in Europa. Om dit te kunnen bereiken is internationale samenwerking met Europese toezichthouders noodzakelijk. Dit AFM werkt hierbij ook nauw samen met bijvoorbeeld de Britse toezichthouder de FCA, omdat veel instellingen een deel van hun werkzaamheden in Londen blijven verrichten.

Invloedrijk in nationale beleidsdiscussies

De AFM draagt bij aan nationale beleidsdiscussies om de grootste risico's in de markt efficiënt te kunnen oplossen. Voor de AFM is het van belang om over de juiste bevoegdheden te beschikken om de grootste risico's te kunnen oplossen. Bovendien kan de expertise van de AFM op het gebied van het financiële toezicht in belangrijke mate bijdragen aan een hogere kwaliteit van de regelgeving. Daarom is de AFM vertegenwoordigd

in relevante beleidsfora en draagt zij bij aan nationale beleidsdiscussies. In dit kader is ook van belang dat de AFM voldoende middelen tot haar beschikking heeft om haar taak te kunnen uitvoeren en dat zij een onafhankelijke rol heeft. Hiertoe is het belangrijk dat de AFM actief over de door haar behaalde resultaten communiceert. De AFM heeft reeds een invloedrijke rol bij de totstandkoming van nationale wetgeving en blijft zich in deze hoedanigheid inzetten voor eerlijke financiële markten.

Risico's internationaal adresseren

De AFM richt zich in internationaal verband op de onderwerpen die belangrijk zijn voor Nederland. De Nederlandse financiële sector is onlosmakelijk verbonden met de Europese markt. Nederlandse partijen zijn internationaal actief en Europese partijen bedienen Nederlandse klanten. Hierdoor heeft de AFM te maken met risico's voor de Nederlandse markt die volgen uit deze internationale verwevenheid. Internationale samenwerking is noodzakelijk om deze risico's te adresseren en de internationale inzet van de AFM is daar dan ook op gericht. De AFM heeft een duidelijke visie hoe deze risico's geadresseerd moeten worden en zet zich daar internationaal voor in.

Internationale voortrekkersrol

De AFM vertegenwoordigt Nederland in internationale gremia met kennis van hoog niveau en werkt effectief samen. De AFM heeft een voortrekkersrol op het gebied van kapitaalmarkttoezicht, consumentenbescherming, digitalisering, duurzaamheid en het toezicht op accountants. De AFM pakt hier de verantwoordelijkheid en zet zich ervoor in om de ideeën op dit gebied verder te brengen in Europa. Daarnaast is samenwerking met andere toezichthouders van groot belang om effectief problemen op te lossen. De AFM identificeert internationaal gelijkgestemde partners om gezamenlijk op te kunnen treden, en om van elkaar te kunnen leren.

AFM vertegenwoordigt
Nederland in internationale
gremia met kennis van
hoog niveau

09

Professionele organisatie

De afgelopen jaren hebben we hard gewerkt aan de vernieuwing en professionalisering van ons toezicht. Die lijn zetten we de komende jaren door.

Dialogo met de sector

Dit doen we onder andere door het beïnvloeden de hele keten. We staan hiervoor in nauw contact met onder toezicht staande instellingen, politiek, consumentenvertegenwoordigers en andere belangenorganisaties en partijen. Een goede dialoog met de sector is een noodzakelijke voorwaarde om problemen in de markt tijdig te zien (proactief) en effectief te kunnen aanpakken (invloedrijk).

Zorgvuldige uitwisseling gegevens en procesmatige voorspelbaarheid

Daarnaast is in de interactie met instellingen en andere stakeholders zorgvuldige uitwisseling van gegevens en procesmatige voorspelbaarheid van onze processen van essentieel belang. Denk aan doorlooptijden in juridische trajecten, coördinatie van lopende trajecten bij instellingen en consistente standpuntbepaling. Ook verhelderen we de *checks and balances* die toezichthouders in acht moeten nemen bij het uitoefenen van hun vak, waardoor we de voorspelbaarheid en effectiviteit van onze processen vergroten.

Continu verbeteren

En verder evalueren we ons eigen werk geregeld en werken we hiervoor samen met anderen, zoals bijvoorbeeld toezichthouders. Uitkomsten hiervan vormen voor ons de basis van continue verbetering van de (toezicht)processen. Al deze factoren dragen eraan bij dat we de strategie 2020-2022 succesvol kunnen uitvoeren.

Een goede dialoog
met de sector is
een noodzakelijke
voorwaarde

Heeft u vragen of opmerkingen over deze publicatie?

Stuur een e-mail naar redactie@afm.nl

Autoriteit Financiële Markten

Vijzelgracht 50, 1017 HS Amsterdam

Telefoon

020 797 2000

www.afm.nl →

Volg ons:

© Copyright AFM 2020
alle rechten voorbehouden
publicatie: januari 2020